

แบบเขียนหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง
หลักสูตรช่างพื้นฐาน การทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี จำนวน ๓๑ ชั่วโมง
กลุ่มอาชีพเฉพาะทาง
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอรัตนบุรี

ความเป็นมา

สกร.ระดับอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ เป็นจังหวัดในภาคอีสานที่มีวัฒนธรรมการทอผ้ามาช้านาน และได้สืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมจนเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่โดดเด่น ยิ่งหากได้ศึกษาอย่างลึกซึ้งแล้วจะค้นพบเหตุผลหลายประการที่สนับสนุนในเรื่องการทอผ้าไหมที่เป็นเอกลักษณ์ของสุรินทร์ในด้านต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรม ประเพณี การทอเส้นไหม ลวดลายผ้าไหม และกรรมวิธีการทอ ตลอดทั้งการใช้ผ้าไหมในโอกาสต่าง ๆ และยังเป็น การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

สกร.ระดับอำเภอรัตนบุรี ได้มีการสำรวจความต้องการในการจัดการศึกษาด้านอาชีพ ในเขตพื้นที่อำเภอรัตนบุรี กลุ่มเป้าหมายเล็งเห็นความสำคัญของการจัดทำหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องของประชาชนในเขตอำเภอรัตนบุรี โดยได้มอบหมายให้ ครูศกร. นำแบบสำรวจความต้องการด้านอาชีพให้ประชาชนในพื้นที่อำเภอรัตนบุรี ประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการอาชีพที่หลากหลาย ซึ่ง สกร.ระดับอำเภอรัตนบุรี ได้นำมาวิเคราะห์จัดทำหลักสูตร เพื่อให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ สรุปได้ว่ากลุ่มเป้าหมายมีความสนใจในอาชีพการมัดย้อมไหม จึงได้จัดทำหลักสูตรการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี ขึ้น

หลักการของหลักสูตร

๑. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในการใช้เส้นไหมในการทอ ซึ่งจะทำให้ผ้ามีความนุ่มพลิ้วน่าสวมใส่
๒. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในการประยุกต์ลวดลาย และสีย้อมที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
๓. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบการขายที่สามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างหลากหลาย

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความรู้ ความเข้าใจ เทคนิคการมัดย้อมไหม ของอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้เสริม เพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ ต่อยอดอาชีพเดิม
๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถออกแบบการมัดหมี่ลายรัตนบุรี ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
๓. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษ

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนผู้สนใจ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พลาดโอกาส ผู้ขาดโอกาส กลุ่มไม่มีเงินไข ผู้สูงอายุ

ระยะเวลา

หลักสูตรช่างพื้นฐาน การทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี ใช้เวลาเรียนทั้งหมด ๓๑ ชั่วโมง

- ภาคทฤษฎี ๖ ชั่วโมง
- ภาคปฏิบัติ ๒๕ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง		
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
๑	ช่องทางการประกอบอาชีพ	๑.๑ อธิบายความสำคัญในการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรีได้ ๑.๒ อธิบายความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี ได้แก่ การวางแผนและการบริหารจัดการ การหาแหล่งเงินทุน ความต้องการของตลาด และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ได้	๑.๑ ความสำคัญในการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี ๑.๒.๑ การวางแผนและการบริหารจัดการ ๑.๒.๒ แหล่งเงินทุนและการจัดหาเงินทุน ๑.๒.๓ ความต้องการของตลาด ๑.๒.๔ ช่องทางการจัดจำหน่าย	๑.๑ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่อต่าง ๆ สถานประกอบการ สื่อของจริง ภูมิปัญญาในชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการประกอบอาชีพที่มีความเป็นไปได้ในชุมชน ๑.๒ วิเคราะห์อาชีพจากข้อมูลต่าง ๆ	๓ ชม.	-	๓ ชม.
๒	ทักษะการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี	๒.๑ อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี ได้แก่ ประวัติความเป็นมาวัฒนธรรมผ้าไหมสุรินทร์ กระบวนการและรูปแบบการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรีความสำคัญและประโยชน์ของการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรีได้	๒.๑ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี ๒.๑.๑ ประวัติความเป็นมาวัฒนธรรมผ้าไหมสุรินทร์ ๒.๑.๒ กระบวนการและรูปแบบการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี ๒.๑.๓ ความสำคัญและประโยชน์ของการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี	๒.๑ ทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ และพื้นฐานของผู้เรียน ๒.๒ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี ๒.๓ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๒.๔ จัดทำแผนการฝึกทักษะการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี ๒.๕ วิทียากรบรรยายและสาธิต	-	๑๐ ชม.	๑๐ ชม.
๓	การเตรียมวัตถุดิบและส่วนประกอบ	๓.๑ สามารถเตรียมวัตถุดิบและส่วนประกอบได้แก่ ขั้นตอนในการเตรียมไหมสำหรับการทอการเลือกเส้นไหมวัตถุดิบและส่วนประกอบได้	๓.๑ ขั้นตอนในการเตรียมไหมสำหรับการทอ ๓.๑.๑ การเลือกเส้นไหม ๓.๑.๒ วัตถุดิบและส่วนประกอบ	๓.๑ วิทียากรบรรยายและสาธิต ๓.๒ ฝึกปฏิบัติจริง ๓.๓ ทดสอบหลังเรียน		๕ ชม.	๕ ชม.

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง		
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
		๓.๒ สามารถอธิบายการพอกไหม ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการพอกไหม วัสดุและอุปกรณ์ของการพอกไหม ขั้นตอนการพอกไหม และข้อควรระวังในการพอกไหมได้ ๓.๓ สามารถอธิบายการกักไหม/การแกว่งไหม ได้แก่ จุดประสงค์ของการกักไหม/การแกว่งไหม วัสดุและอุปกรณ์ วิธีการกักไหม/การแกว่งไหม และ ข้อควรระวังในการกักไหม/การแกว่งไหมได้ ๓.๔ สามารถอธิบายและสาธิตการเตรียมเส้นไหม พุ่ง/ไหมยืน ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมเส้นไหมพุ่ง/ยืน การออกแบบลวดลาย และการร้อยหลอดเล็กเป็นพวงได้ ๓.๕ สามารถอธิบายและสาธิตการคันเส้นไหม ได้แก่ จุดประสงค์ของการคัน วัสดุและอุปกรณ์ วิธีการคัน และ ข้อควรระวังในการคันไหมได้	๓.๒ การพอกไหม ๓.๒.๑.วัตถุประสงค์ของการพอกไหม ๓.๒.๒ วัสดุและอุปกรณ์ของการพอกไหม ๓.๒.๓ ขั้นตอนการพอก ๓.๒.๔ ข้อควรระวังในการพอกไหม ๓.๓ การกักไหม/การแกว่งไหม ๓.๓.๑ จุดประสงค์ของการกักไหม/การแกว่งไหม ๓.๓.๒ วัสดุและอุปกรณ์ ๓.๓.๓ วิธีการกักไหม/การแกว่งไหม ๓.๓.๔ ข้อควรระวังในการกักไหม/การแกว่งไหม ๓.๔ การเตรียมเส้นไหมพุ่ง/ไหมยืน ๓.๔.๑ ขั้นตอนการเตรียมเส้นไหมพุ่ง/ยืน ๓.๔.๒ การออกแบบลวดลาย ๓.๔.๓ การร้อยหลอดเล็กเป็นพวง ๓.๕ การคันเส้นไหม ๓.๕.๑ จุดประสงค์ของการคันไหม ๓.๕.๒ วัสดุและอุปกรณ์ ๓.๕.๓ วิธีการคันไหม ๓.๕.๔ ข้อควรระวังในการคันไหม	๓.๔ ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองหลังเรียนอย่างต่อเนื่อง			

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง		
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ	รวม
๔	การออกแบบลายและการย้อมสีไหม	๔.๑ สามารถอธิบายและสาธิตการออกแบบลายและย้อมสีไหม ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ วิธีการมัดลาย/ขั้นตอน/การย้อมสี ข้อควรระวังในการมัดลายการย้อมสีไหม และการตรวจสอบความถูกต้องของลวดลายได้	๔.๑ วัสดุอุปกรณ์ ๔.๒ วิธีการมัดลาย/ขั้นตอน/การย้อมสีไหม ๔.๓ ข้อควรระวังในการมัดลายและการย้อมสีไหม ๔.๔ การตรวจสอบความถูกต้องของลวดลาย	๔.๑ วิทยาการบรรยายและสาธิต ๔.๒ ฝึกปฏิบัติจริง ๔.๓ ทดสอบหลังเรียน ๔.๔ ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองหลังเรียนอย่างต่อเนื่อง	-	๑๐ ชม.	๑๐ ชม.
๕	การบริหารจัดการอาชีพ	๕.๑ สามารถบริหารจัดการอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี ได้แก่ การควบคุมคุณภาพและการลดต้นทุนการผลิตได้	๕.๑ การบริหารจัดการอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี ๕.๒ การดูแลรักษาคุณภาพการทอผ้าไหมลายรัตนบุรี ๕.๓ การลดต้นทุนในการผลิตของการทอผ้าไหมลายรัตนบุรี ๕.๔ การเพิ่มมูลค่าสินค้า ๕.๔.๑ การแปรรูป ๕.๔.๒ การออกแบบ ๕.๔.๓ การประยุกต์ใช้	๕.๑ การบริหารจัดการจัดให้ผู้เรียน ๕.๑.๑ ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ๕.๑.๒ วิทยาการบรรยาย การกำหนดและควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ ๕.๑.๓ ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์การลดต้นทุนการผลิตแต่คุณภาพคงเดิม ๕.๑.๔ วิทยาการและผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและมีแนวทางในการจัดการความเสี่ยง	๓ ชม.	-	๓ ชม.
รวม					๖	๒๕	๓๑

สื่อการเรียนรู้

๑. เอกสาร/ใบความรู้
๒. ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้
๓. อินเทอร์เน็ต
๔. ภูมิปัญญาท้องถิ่น
๕. ฝึกปฏิบัติจริง

การวัดผลประเมินผล

๑. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ (๒๐)
๒. ทักษะการปฏิบัติ (๔๐)
๓. คุณภาพของผลงานการปฏิบัติ (๔๐)

เกณฑ์การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. มีผลงานที่มีคุณภาพตรงตามหลักการของหลักสูตร

ลงชื่อผู้เขียนหลักสูตร
()

วิทยากร

ลงชื่อ.....ผู้เสนอหลักสูตร
(นายประพล บัวเงิน)
ครูศูนย์การเรียนรู้

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบหลักสูตร
(นางสาวเกษร สร้อยจิตร)
ครู

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติหลักสูตร
(นางพรณี ชุบขุนทด)

ผู้อำนวยการสถานศึกษาศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอรัตนบุรี

แผนการจัดการเรียนรู้

วิทยาการ

หลักสูตร การทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี จำนวน ๓๑ ชั่วโมง

ระหว่างวันที่ เวลาเรียน

สถานที่จัดการเรียน

วัน เดือน ปี	เวลา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	หมายเหตุ
.....		วิทยาการบรรยาย ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมลายรัตนบุรี ได้แก่ การวางแผนและการบริหารจัดการ การหาแหล่งเงินทุนความต้องการของตลาด และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ได้ ๑.๑ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมลายรัตนบุรี ๑.๑.๑ การวางแผนและการบริหารจัดการ ๑.๑.๒ แหล่งเงินทุนและการจัดหาเงินทุน ๑.๑.๓ ความต้องการของตลาด ๑.๑.๔ ช่องทางการจัดจำหน่าย วิทยาการให้ดูข้อมูลจากเอกสาร สื่อต่าง ๆ สถานประกอบการ สื่อของจริง ภูมิปัญญาในชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการประกอบอาชีพ ที่มีความเป็นไปได้ในชุมชน	เรียนวันละ ๕ ชม. - ภาคทฤษฎี ๕ ชม.
.....		๑.๒ วิเคราะห์อาชีพจากข้อมูลต่าง ๆ ขั้นตอนการทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรี ๑. การเลือกเส้นไหม ๒. วัตถุประสงค์และส่วนประกอบ ๓. การฟอกไหม ๔. ขั้นตอนการฟอก ๕. การทอไหม/การแกว่งไหม ๖. การเตรียมเส้นไหมพุ่ง/ไหมยืน ๗. ขั้นตอนการเตรียมเส้นไหมพุ่ง/ยืน ๘. การออกแบบลวดลาย	เรียนวันละ ๕ ชม. - ภาคปฏิบัติ ๑๐ ชม.

แผนการจัดการเรียนรู้

วิทยาการ

หลักสูตร การทอผ้าไหมมัดหมี่ลายรัตนบุรีจำนวน ๓๑ ชั่วโมง.....

ระหว่างวันที่ เวลาเรียน

สถานที่จัดการเรียน

วัน เดือน ปี	เวลา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	หมายเหตุ
.....		๒.การคันเส้นไหม ๒.๑ วิธีการคันไหม ๒.๒ วัสดุอุปกรณ์ ๒.๓ วิธีการมัดลายรัตนบุรี ๒.๔ การตรวจสอบความถูกต้องของ ลวดลาย	เรียนวันละ ๕ ชม. - ภาคปฏิบัติ ๕ ชม.
.....		๓.ขั้นตอนการย้อมสีไหม ๓.๑ วิธีการย้อมสีไหม ๓.๒ การตรวจสอบความถูกต้องของ การย้อมสี ๓.๓ การตรวจสอบความถูกต้องของ การทอ	เรียนวันละ ๕ ชม. - ภาคปฏิบัติ ๑๐ ชม.
.....		๔. การบริหารจัดการ ๔.๑วิทยาการบรรยายการกำหนดและ ควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ ๔.๒ ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์การลด ต้นทุนการผลิตแต่คุณภาพคงเดิม ๔.๓ วิทยาการและผู้เรียนร่วมกัน วิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นและมีแนวทางในการจัดการ ความเสี่ยง	เรียนวันละ ๕ ชม. - ภาคทฤษฎี ๑ ชม.

ลงชื่อ.....วิทยาการ
(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....ครู ศกร.
(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(นางสาวเกษร สร้อยจิตร)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติ
(นางพรรณี ขุบขุนทด)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....